

การเมือง รัฐ และความหลากหลายทางการเมือง

Politics, State and Political Diversity

พัชรมน โตสุรัตน์^{1*} และกัญจน์วี หงส์ประภัสร์²

Patcharamon Tosurat^{1*} and Kanjarawee Hongprapatsorn²

¹อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาอาเซียนศึกษาศาสนาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²ทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท สำนักงาน ว.ศุภโรจน์ ทนายความ จำกัด

¹Instructor of ASEAN Studies Subject, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Nakhon Pathom

²Law and legal consultant, Vor.Suppharoj lawyer office Co.,Ltd.

*Corresponding Author, Email: piggiiephoiii@gmail.com

Received: September 19, 2023

Revised: October 10, 2023

Accepted: January 8, 2024

บทคัดย่อ

ก่อนที่จะพิจารณาการเมืองเชิงเปรียบเทียบของการปกครองในด้านความหลากหลายทางการเมือง จำเป็นต้องศึกษาความสำคัญของการเมืองและการปกครองตลอดจนองค์ประกอบสำคัญของการเมืองและการปกครอง การเป็นอยู่ของรัฐ เป็นอันดับแรก หมายความว่าอย่างไร และมีองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการแบ่งประเทศออกเป็นประเภทและกลุ่มต่าง ๆ อย่างไร การเมืองมีความสำคัญของการเมือง การเมืองมีความสำคัญต่อมนุษย์มาก สิ่งนี้สามารถกำหนดได้จากคำจำกัดความของอริสโตเติล นักปรัชญาเมืองแห่งเทพนิยายกรีกที่ว่า "มนุษย์โดยพื้นฐานแล้วเป็นสัตว์สังคม" (Man is by nature a social animal)

คำสำคัญ: การเมือง รัฐ ความหลากหลายทางการเมือง

Abstract

Before considering the comparative politics of governance in terms of political diversity It is necessary to study the importance of politics and government as well as the important elements of politics and government. existence of state is the first What does it mean? And what are the elements that affect the division of the country into different categories and groups? Politics. The importance of politics. Politics is very important to humans. This can be determined from Aristotle's definition. The philosopher of the city of Greek mythology said "Man is by nature a social animal"

Keywords: Politic, state, political diversity

บทนำ

การอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในสังคมในขณะที่ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จนกระทั่งรวมเป็นอาณาจักรหรือจักรวรรดิ สามารถสร้างรูปแบบการเมืองได้ รัฐบาลมีความซับซ้อนมากกว่าแต่ก่อน ส่งผลให้สิ่งรอบข้าง ความคิด เศรษฐกิจ ศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของมนุษย์ จึงมีความซับซ้อนตามไปด้วย สิ่งเหล่านี้ถูกกลืนไปสู่การเมืองและรูปแบบการปกครอง แต่ในทางกลับกัน การแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มอาจทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่ปลอดภัยจากความขัดแย้งหรือความขัดแย้ง สงครามระหว่างชนเผ่าหรืออาณาจักรนำไปสู่การล่มสลายขององค์กรทางการเมืองและสังคมในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดขึ้นของการก่อตัวทางการเมืองใหม่ในภูมิภาคนั้นในภายหลัง

ความหมายของการเมือง

การเมือง บัญญัติจากภาษาอังกฤษว่า Politics ซึ่งมาจากคำว่า Polis ในภาษากรีกหมายถึงกิจกรรมในเมืองใหญ่ ที่นี้มีความคล้ายคลึงกับนครรัฐกรีกโบราณเท่านั้น คำว่านครรัฐยังหมายถึง “สำหรับ” หรือ “เกี่ยวกับ” พลเมืองด้วย (Heywood, 2007: 5) มีนักคิดหลายคนได้ให้คำจำกัดความของคำว่าเมืองที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำเสนอมุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับความหมายของการเมืองโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

David Easton ให้คำจำกัดความของศิลปะแห่งการปกครองว่า การเมือง คือการใช้ในการกระจายอำนาจรัฐ หรือการมอบหมายคุณค่าที่เชื่อถือได้ให้กับสังคม (Joseph, 2013: 8) สนองความต้องการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เอื้อประโยชน์แก่ทุกกลุ่มสังคมอย่างเป็นธรรมและเต็มที่ด้วยทรัพยากรอันจำกัด การให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพหุนิยม ดังนั้น หากนิยามรัฐบาลว่าเป็นวิธีปฏิบัติต่อประชาชนของประเทศ การเมืองและการปกครองมีความหมายเดียวกัน ดังนั้น ในแง่นี้ การเมืองก็มีความหมายเช่นเดียวกับรัฐบาลเช่นกัน

หากคำจำกัดความของการเมืองถือเป็นคำจำกัดความเก่าของการจำกัดขอบเขตทางสังคมตามคำจำกัดความนี้ที่มีภาครัฐและเอกชนเป็นเจ้าของ การเมืองคือความเข้าใจในปัจจุบันขององค์กรทางการเมือง เช่น รัฐบาล รัฐสภา ศาล ระบบราชการ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะใช้ในการจัดตั้งและดำเนินการสหภาพแรงงาน วงการธุรกิจ สถาบันครอบครัว ฯลฯ ไม่แบ่งประเภทนี้คือกิจกรรมทางการเมือง แม้ว่าแนวคิดนี้จะยังคงกำหนดรูปแบบความคิดของผู้คนมาจนทุกวันนี้ นับตั้งแต่นักสตรีนิยมในทศวรรษ 1970 ได้ค้นพบว่าเรื่องส่วนตัว เช่น เพศ ถือเป็นการเมือง (ส่วนตัวคือการเมือง) กล่าวคือ ความเป็นผู้หญิงถูกสร้างขึ้นในลักษณะที่ผู้ชายให้อำนาจแก่ขบวนการภาคประชาสังคม เช่น กลุ่มสิทธิสตรี และส่งผลกระทบต่อกลุ่มอื่น ๆ เช่น เกย์ และเลสเบี้ยน จึงช่วยกระตุ้นการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมเรียกร้องสิทธิเท่าเทียมกับกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม (Hanisch, 2006, online)

ตามแนวคิดพหุนิยม การประนีประนอมและแสวงหามุมมองร่วม (compromise and consensus) การเมือง หมายถึงการเจรจาและการอภิปราย การค้นหาการประนีประนอม การหาแนวทางแก้ไขหรือข้อตกลงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม (Shively, 2008: 10-13) สามารถทำให้สังคมเจริญรุ่งเรืองได้ในระยะเวลาอันสั้น เนื่องจากการเจรจาระหว่างหลายกลุ่มเต็มไปด้วยความซับซ้อน การค้นหาวิธีแก้ปัญหามันจำเป็นต้องใช้เวลา และคำจำกัดความดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้เฉพาะในระบอบประชาธิปไตยที่โอบรับความหลากหลายเท่านั้น ได้รับความนิยมนในสหรัฐอเมริกาและยุโรปตะวันตก แต่ไม่ได้รับความนิยมนหรือประสบความสำเร็จในประเทศที่คุ้นเคยกับลัทธิเผด็จการ เป้าหมายคือการใช้อำนาจในการควบคุมเสรีภาพและสิทธิในการพูดของพลเมือง

สรุปได้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของการปกครองอำนาจ ไม่ว่าจะประเทศนั้นจะอยู่หรือขึ้นอยู่กับการสถาบันใดก็ตาม หากมีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจ ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการปกครองและปกครองของผู้คน ในสังคมด้วยความเป็นธรรมด้วย ดังนั้นการเมืองจึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ และแน่นอนว่านี่เป็นสิ่งที่ดี ต้องใช้ศิลปวิทยาในการปกครอง และทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เช่นเดียวกับศิลปวิทยาอื่น ๆ มีอยู่ในโลก

อำนาจทางการเมืองหมายถึง

อำนาจการเมือง หมายถึง สิ่งที่ทำให้บุคคลหนึ่งสามารถบังคับบุคคล อื่นได้ บุคคลจะกระทำการหรือไม่กระทำการก็ได้ตามใจชอบ ซึ่งมีผลกระทบต่อพลเมืองดังนี้

1. การตัดสินใจและการเมืองมิตอำนาจรัฐในการตัดสินใจ บุคคลต่อไปนี้

1.1 กำลังบังคับ (coercive force) หมายถึง การที่ผู้มีอำนาจคือรัฐสามารถบังคับให้ผู้อยู่ใต้อำนาจคือประชาชนปฏิบัติตามนโยบายที่ตนวางไว้โดยใช้ผ่านตำรวจและทหาร

1.2 ข้อตกลงร่วมกัน (consensus) เช่น ประชาชนยอมรับว่าต้องมอบสิทธิ และเสรีภาพในระดับหนึ่งให้กับรัฐบาลประชาชนต้องตัดสินใจกระทำตามการใดตามนโยบายหรือ กฎหมายที่รัฐได้วางไว้ให้แม้ยังไม่ถูกการใช้อำนาจบังคับ

1.3 หน้าที่ ความซื่อสัตย์ พันธะ (duty loyalty and commitment) การเมือง ในมิตินี้ หมายถึง การที่รัฐมีอำนาจบังคับให้พลเมืองต้องปฏิบัติตามรัฐผ่านคุณค่าดังกล่าว เช่น พลเมืองมีหน้าที่ต้องจงรักภักดีต่อรัฐและมีพันธะ คือทำประโยชน์ให้กับรัฐ หรือการเป็นคนชาติใดก็ต้องซื่อสัตย์ต่อชาตินั้น โดยการไม่บอกข้อมูลสำคัญของประเทศแก่คนต่างชาติ

2. กำหนดวาระทางการเมือง (agenda setting) สำหรับการเมืองในแง่มุมนี้ รัฐมีอำนาจสามารถกำหนดว่าเรื่องใดควรเป็น หรือไม่เป็นวาระทางการเมืองที่จะแจ้งให้ประชาชนทราบเพื่อมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อถกเถียงกันสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้รัฐมีอำนาจคือการควบคุมสื่อมวลชนในการเสนอวาระ ทางการเมืองนั้น อำนาจของรัฐจะมีมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครอง เช่น

รัฐประชาธิปไตยมีแนวโน้มที่จะนำเสนอทุกประเด็นให้สาธารณชนได้รับทราบแต่รัฐเผด็จการพยายามปิดบังประเด็นทางการเมืองเสียส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งความล้มเหลวของการบริหารงานหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง และรัฐเผด็จการยังพยายามเน้นไปที่ความสำเร็จของรัฐบาลในบางประเด็นหรือการเน้นลัทธิบูชาบุคคลเช่นยกย่องบุคคลสำคัญคนใดคนหนึ่ง เสียจนเกินความเป็นจริงดังเช่นสหภาพโซเวียตเน้นการยกย่องสตาลินอย่างมากมายเพื่อให้ ประชาชนจงรักภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์

3. การควบคุมเชิงอุดมการณ์ (thought control) การเมืองด้านนี้ก็คือ รัฐมีอำนาจ คือสามารถควบคุมและปลูกฝังอุดมการณ์ที่มอบให้แก่พลเมืองผ่านการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐ (Propaganda) และการควบคุมทางอุดมการณ์ เป็นสิ่งที่ระบุว่าไม่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการใช้เพื่อควบคุมพลเมืองของตน แต่ระบอบประชาธิปไตยอนุญาตให้มีมุมมองที่แตกต่างจากที่ได้รับ การส่งเสริม และรัฐเผด็จการ โดยเฉพาะรัฐเผด็จการ มักจะไม่ให้โอกาสมากนัก คำจำกัดความของการเมืองมีความซับซ้อนมากจนทำให้ยากต่อการเปรียบเทียบหัวข้อการเมืองและการปกครอง แต่ก็มีหลายประเด็นที่ควรค่าแก่การตรวจสอบ นอกเหนือจากการเมืองแล้ว ประเทศต่าง ๆ ในโลก แม้จะได้รับผลกระทบแต่ก็มีลักษณะเฉพาะ องค์ประกอบเชิงวิเคราะห์ของการเมืองเปรียบเทียบ และการศึกษาภาครัฐของประเทศต่าง ๆ (ประเทศ) ได้แก่ จากใหญ่ไปเล็ก เช่น องค์การระหว่างรัฐ ประเทศระดับภูมิภาค กลุ่ม องค์กร สถาบัน และสังคมอื่น ๆ จนถึงบุคคลที่เล็กที่สุด แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือรัฐ ในฐานะสถาบัน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเมืองเปรียบเทียบและการศึกษาของรัฐบาล เนื่องจากรัฐมีอำนาจสูงสุดในการควบคุมทุกสิ่งที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของตน องค์ประกอบที่ใหญ่กว่านั้นยังเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล เช่น สหประชาชาติหรือสหภาพยุโรป ซึ่งระบุไว้ข้างต้นว่ารัฐไม่มีอำนาจมากนัก เนื่องจากนโยบายต่าง ๆ ต้องได้รับความยินยอมจากแต่ละรัฐ นอกจากนี้ แม้ว่ากลุ่มทางสังคม เช่น กลุ่มผลประโยชน์จะมีต้นกำเนิดมาจากกลุ่มอัตลักษณ์ซึ่งองค์กรธุรกิจชั้นสูงกำลังเริ่มมีบทบาทสำคัญเพียงใด ยังคงต้องการให้รัฐกำหนดหรือวาดขอบเขต มีคำจำกัดความต่าง ๆ ของความหมายและสถานะองค์ประกอบของรัฐ แต่คำจำกัดความที่ชัดเจนที่สุดประการหนึ่งคือระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หมายถึงผู้ปกครองที่มีอำนาจสูงสุดเหนือดินแดนของตน (Hauss, 2009: 7) อย่างไรก็ตาม รัฐประชาธิปไตยที่นี้ยังเป็นนามธรรม ซึ่งหมายความว่าไม่สามารถระบุได้ ดังนั้นจึงต้องมีผู้แทนของรัฐเข้ามาใช้อำนาจ นั่นคือองค์กรที่เรียกว่ารัฐบาล ดังนั้นคนในปัจจุบันจึงมักใช้คำว่าประเทศ

รัฐมีนิยามค่อนข้างหลากหลาย แต่นิยามที่ชัดเจนที่สุดนิยามหนึ่งคือองค์รัฐาธิปไตยอันหมายถึงผู้ปกครองซึ่งมีอำนาจสูงสุดเหนือดินแดนตัวเอง อย่างไรก็ตามองค์รัฐาธิปไตยในที่นี้มีลักษณะเป็นนามธรรมคือหาตัวตนไม่ได้ จึงต้องมีตัวแทนของรัฐในการใช้อำนาจนั้นคือองค์กร ที่เรียกว่ารัฐบาล ดังนั้นในปัจจุบันจึงมักมีคนใช้คำว่ารัฐ รัฐบาลรวมไปถึงประเทศสลับกันไปรัฐมีองค์ประกอบสำคัญ 4 อย่างดังต่อไปนี้ (Hauss, 2009: 7-8)

1. รัฐบาล (government) บุคคลที่ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศและรับผิดชอบในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศ รัฐบาลจะต้องมีประมุขซึ่งเป็นศูนย์กลางของอำนาจและศักดิ์ศรี ตามที่เรียกว่าหัวหน้ารัฐบาล (head of government) เช่น ประธานาธิบดีหรือนายกรัฐมนตรี แต่หลายประเทศอาจแบ่งระหว่างหัวหน้ารัฐบาลและประมุขแห่งรัฐ (Head of State) รัฐมีเครื่องมือในการรับรองความศักดิ์สิทธิ์ของนโยบายของรัฐ เช่นเดียวกับกฎหมาย มันจะให้รางวัลแก่ผู้ที่ปฏิบัติตามหรือลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม

2. ประชากร (population) กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเขตอำนาจศาลของรัฐหนึ่ง ๆ ประชากรของแต่ละรัฐมักจะไม่เท่ากัน ที่กล่าวว่าจำนวนมีตั้งแต่ประมาณ 1.4 พันล้านคน เช่น จีนไปจนถึงไม่กี่ร้อยคนเช่นนครวาติกัน แต่ในปัจจุบันคำว่า “ประชากร” มีความซับซ้อนมากขึ้น เพราะอาจรวมถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในรัฐอื่นแต่ถือว่าตนเป็นผู้อาศัยอยู่ในรัฐนั้น เช่น จำนวนผู้พลัดถิ่นส่งผลต่อเสถียรภาพของประเทศ ประเทศที่มีประชากรจำนวนมากและความยากจนส่งผลให้ขาดเสถียรภาพในประเทศเนื่องจากเผชิญกับปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น บังคลาเทศ ในทางกลับกันประเทศที่พัฒนาแล้วแต่มีประชากรน้อยก็สร้างความไม่มั่นคง เสถียรภาพยังเกิดจากการขาดกำลังคนในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศอย่างสิงคโปร์ซึ่งจำเป็นต้องมีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากนำไปสู่ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางเชื้อชาติและเศรษฐกิจ (Fenn, 2014: online)

3. ดินแดน (territory) พื้นที่หรือเขตแดนที่กำหนดตัวตนของรัฐนั้นดินแดนอาจมีปัจจัยกำหนดมาจากการเมืองภายในรัฐเองเช่นรัฐบาลกลางเข้าไปมีอำนาจควบคุมเหนือท้องถิ่นซึ่งเคยเป็นคนละ อาณาจักรมาก่อนดังเช่นในสมัยรัชกาลที่ 5 กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงได้รวมหัวเมืองต่าง ๆ มาเป็นประเทศเดียวกัน หรืออาจเกิดจากการเมืองภายนอก รัฐ เช่น ประเทศเจ้าอาณานิคมได้ร่วมกันแบ่งพื้นที่ สำหรับปกครองจนในที่สุดได้กลายเป็นประเทศในที่สุด ดังกรณีที่เกิดขึ้นในทวีป แอฟริกา และเอเชีย หรืออาจจะเป็นข้อตกลงกันระหว่างทั้ง 2 ประเทศ ตัวอย่างได้แก่ อินเดียและปากีสถาน ซึ่งก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เคยอยู่ในพื้นที่เดียวกันคือชมพูทวีป แต่ในปี 1947 ด้วยความแตกต่างทางศาสนายึดถือคือ ฮินดู และอิสลาม จึงทำให้ประชาชนทั้ง 2 กลุ่ม แยกประเทศกันคืออินเดียและปากีสถานในปัจจุบัน

4. อำนาจอธิปไตย (sovereignty) อำนาจสูงสุดของรัฐบาลที่มีเหนือประชาชนหรือกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ในดินแดนของตัวเอง อำนาจอธิปไตยของรัฐจึงมีภาวะที่ซับซ้อนอย่างมาก เช่น หากประชาชน กลุ่มใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือแม้แต่การปรากฏตัวของชาวต่างชาติเข้ามาในดินแดนของรัฐนั้น โดยปราศจากการรับรู้ของรัฐบาล ก็ถือว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐนั้นกำลังถูกล่วงละเมิด รัฐจึงมีหน้าที่ในการรักษาอำนาจอธิปไตยไว้ผ่านกองกำลังรักษาความมั่นคงอย่าง กองทัพ นอกจากนี้หากมีกลุ่มบุคคลมีอิทธิพลเข้ามาแทรกแซงการทำงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ กองทัพหรือองค์กรนอกกฎหมายก็ถือว่าเป็นปรากฏการณ์รัฐซ้อนรัฐ (state within state)

อย่างไรก็ตามรัฐอื่นก็มีเข้ามาแทรกแซงอธิปไตยของของรัฐ ๆ นั้นได้เช่นกัน ดังในสงครามเย็น สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตได้เข้ามามีครอบงำรัฐที่เล็กกว่า เช่น เข้าไปตั้งฐานทัพในรัฐนั้น แต่มีอำนาจปกครองตัวเองไม่สนใจกฎหมายของรัฐเจ้าบ้านหรือสามารถบีบบังคับไม่ให้รัฐนั้นติดต่อหรือค้าขายกับรัฐที่มหาอำนาจทั้ง 2 ถือว่าเป็นศัตรู ปรากฏการณ์นี้ถือได้ว่าเป็นการล่วงละเมิดอำนาจอธิปไตยทั้งภายในและภายนอกนอกจากนี้ชุมชนนานาชาติก็มีผลกระทบต่อ ตัวตนของรัฐนั้นเช่นการยอมรับการดำรงอยู่ของรัฐ (recognition) ซึ่งปัจจุบันมีอิทธิพลอย่างมาก เช่น ตัวอย่างของไต้หวัน ซึ่งมีสถานภาพของรัฐไม่ชัดเจน เพราะแม้ไต้หวันจะมีองค์ประกอบของรัฐทุกอย่าง แต่จีนถือว่าไต้หวันเป็นมณฑลหนึ่งของตน ในขณะที่ประเทศโดยส่วนใหญ่ไม่รับรองการมีอยู่ของรัฐไต้หวันเพราะยอมรับนโยบายที่จีนประกาศว่ามีเพียงจีนเดียวเท่านั้น (BBC, 2015: online) การเมืองการปกครองเปรียบเทียบจึงศึกษารัฐเป็นหลักแล้วโยงไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์ประกอบอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมา

การแบ่งประเภทของรัฐ (State Classification)

การเมืองมีบทบาทสำคัญในการแบ่งประเทศออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ความขัดแย้งในยุคโลกาภิวัตน์คือแม้ว่าการเมืองของประเทศต่าง ๆ จะคล้ายกันมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังมีความแตกต่างภายในอยู่ด้วย เช่น รูปแบบทางการเมืองมีดังนี้ ประเทศประชาธิปไตย ประชาธิปไตยปลอม ประเทศเผด็จการ และเผด็จการ ประเทศต่าง ๆ หนังสือเรียนจะอยู่ในบทว่าด้วยรูปแบบการเมือง อภิปรายโดยละเอียด หน่วยงานของรัฐบาล เช่น รัฐรวมและสหพันธรัฐ มีการอภิปรายโดยละเอียดในหนังสือเล่มนี้ในระดับของรัฐบาล ตัวอย่างที่มีชื่อเสียงคือ ทฤษฎีสากล เสนอโดยผู้นำจีน เหมา เจ๋อตง ซึ่งแบ่งประเทศออกเป็นสามกลุ่มใหญ่ และเผยแพร่อย่างกว้างขวางในช่วงสงครามเย็น (ค.ศ. 1945-1991) (McCormick, 2007: 10-11)

ดังนั้นการแบ่งประเภทของรัฐจึงมีรูปแบบการแบ่งออกเป็นทั้งในรูปแบบ เอกรัฐ หรือรัฐเดี่ยว นั่นก็หมายถึงรัฐที่มีรัฐบาลกลางเพียงรัฐเดียวที่ใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครอง ซึ่งดินแดนของแต่ละรัฐนั้นอาจจะเกินขึ้นโดนการบริหารรัฐนั้น ๆ เอง ดังเช่น รัฐเดี่ยว เช่น อังกฤษ ไทย สิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นรับที่มีขนาดเล็ก และประชาชนส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมเดียวกัน และในรูปแบบที่ 2 คือแบบสหพันธรัฐ ซึ่งหมายถึง การที่มีรัฐบาล 2 ระดับ คือ รัฐบาลกลาง ที่มีเมืองหลวง ทำหน้าที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ปกป้องประเทศ การเงินการคลัง และการต่างประเทศ และรัฐบาลท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่บริหารภายในรัฐของตน เช่น ออกกฎหมายใช้ภายในรัฐ จัดการศึกษาความสงบและจัดการสาธารณสุข ซึ่งประเทศที่มีลักษณะเป็นรัฐรวม โดยมากจะมีพื้นที่ขนาดใหญ่ หรือมีประชากรที่มีความแตกต่างเชื้อชาติและวัฒนธรรมเป็นการรวมตัวของรัฐในรูปแบบสหพันธรัฐ ตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไป มีรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน ได้แก่ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย พม่า ออสเตรเลีย ฯลฯ

ดังนั้นความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม รัฐที่มีการเน้นอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง ไม่อยู่ใต้อำนาจของรัฐอื่น ประเทศเป็นชุมชนทางการเมืองที่อาจไม่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเองก็ได้ จึงสามารถวัดระดับการพัฒนาแบ่งประเภทของรัฐตามทฤษฎี 3 โลกได้ดังนี้

1. ประเทศโลกที่ 1 หมายถึง ประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบพัฒนาแล้ว มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และเป็นประชาธิปไตย เสรีนิยมดังเช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ยุโรปตะวันตก ส่วนในทวีปเอเชีย ได้แก่ ญี่ปุ่น

2. ประเทศโลกที่ 2 หมายถึง ประเทศที่ปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์ เช่น จีน ยุโรปตะวันออก คิวบา เกาหลีเหนือ ส่วนสหภาพโซเวียตนั้นเหมาได้จัดให้อยู่ในประเทศโลกที่ 1 เพราะมีความเจริญทางการเมือง และเศรษฐกิจเหมือนกับประเทศทุนนิยม

3. ประเทศโลกที่ 3 หมายถึง ประเทศด้อยพัฒนาที่ไม่ได้มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ เช่น มีการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบไม่สมบูรณ์ จนไปถึงระบบเผด็จการทหารอย่างเต็มที่ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก กระจายไปทั่วทวีปเอเชีย แอฟริกาและอเมริกาใต้ ระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้มักเป็นทุนนิยม แต่ล้มเหลวเพราะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐและเต็มไปด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวง เน้นระบบพวกพ้อง ขาดหลักธรรมาภิบาล

นอกจากนี้ยังได้แก่การจัดอันดับของคุณสมบัติต่าง ๆ ของประเทศ ผ่านวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยคำนวณสถิติจากด้านต่าง ๆ โดยกองทุนเพื่อสันติภาพ อันมีตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ (Ann & Orvis, 2014: 55)

1. ตัวชี้วัดวัดทางสังคม อันได้แก่

1.1 ความหนาแน่นของประชากร หากรัฐที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงหรือต่ำเกินไปก็อาจทำให้รัฐนั้นมีความเข้มแข็งน้อยลงจากปัญหา เช่น ความมั่นคง อาชญากรรม การขาดแคลนปัจจัย 4

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่าหรือกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศ หากรัฐใด มีแต่ความสามัคคีของประชาชนก็จะมี ความเข้มแข็ง สำหรับรัฐที่อ่อนแอหรือใกล้เคียงกับการเป็น 22 รัฐล้มเหลว (Failed State) ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนภายในประเทศเต็มไปด้วยความขัดแย้ง และการใช้ความรุนแรงต่อกัน

1.3 จำนวนผู้อพยพออกนอกประเทศหรือไปยังพื้นที่อื่นภายในประเทศ ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดจากความขัดแย้งภายในประเทศ เช่น สงครามกลางเมืองสงครามฆ่าล้าง เผ่าพันธุ์ประเทศที่มีตัววัดเช่นนี้ในระดับสูงก็มีปัจจัยมาจากข้อข้างบนคือเกิดจากความขัดแย้งของกลุ่มภายในประเทศ

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ อันได้แก่

2.1 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หากรัฐใดมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง และคงที่ก็จะมีคามเข้มแข็งเพราะมีงบประมาณเป็นจำนวนมากจากการเจริญเติบโตของชนชั้นกลาง จนสามารถสร้างโครงการที่มีประโยชน์ต่อประเทศได้

2.2 ปัญหาทางเศรษฐกิจ หากรัฐใดต้องพบกับปัญหาทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ และมีระยะเวลา นานาย่อมส่งผลกระทบต่อด้านอื่นเช่นชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมไปถึงความสงบ เรียบร้อยอย่างเช่นอาชญากรรม ความเข้มแข็งของรัฐย่อมลดลง

2.3 ปัญหาความยากจน เช่นรัฐที่มีสัดส่วนของคนยากจนสูงก็ย่อมทำให้รัฐบาลไม่สามารถ ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนได้มากนักเพราะรายได้จากภาษี มาจากชนชั้นกลางที่มี ขนาดไม่ใหญ่และรัฐบาลมักฉ้อราษฎร์บังหลวง อันก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรมและความวุ่นวาย ทางสังคม

3. ตัวชี้วัดทางการเมือง อันได้แก่

3.1 ความถูกต้องชอบธรรมของรัฐบาลประเทศที่มีความเข้มแข็งดังเช่น ประเทศ ประชาธิปไตยเสรีนิยมมักมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน จึงทำให้ สามารถบริหารรัฐกิจได้อย่างเต็มที่ ไม่มีการประท้วงหรือความขัดแย้ง จากประชาชนจากเกินขอบเขต ที่พอดี

3.2 กองกำลังรักษาความมั่นคง ประเทศมีกองทัพและตำรวจที่เข้มแข็งและมีการจัดการ องค์กรที่ดีทำให้สามารถรักษาความมั่นคงทั้งภายนอกและภายในประเทศได้ก็จัดว่าเป็นประเทศที่มี ความมั่นคง

3.3 การแทรกแซงจากอำนาจภายนอกประเทศ ประเทศซึ่งถูกแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพล ภายนอกไม่ว่ารัฐบาลของต่างชาติหรือบริษัทข้ามชาติย่อมบริหารประเทศที่เอื้อต่อผลประโยชน์ ของบุคคลเหล่านั้น อันส่งผลถึงเรื่องเศรษฐกิจและชีวิตโดยรวมของประชาชน และยังนำไปสู่การก่อ ความไม่สงบในสังคมทำให้รัฐมีความเข้มแข็งน้อยลง

3.4 มีพรมแดนที่แน่นอนและแทรกซึมได้ยาก ประเทศซึ่งมีความเข้มแข็งมาก จะมีการจัด พรมแดนหรืออาณาเขตประเทศที่ชัดเจน เช่นเดียวกับการป้องกันไม่ให้ต่างชาติ ไม่ว่ารัฐบาล หรือผู้อพยพสามารถแทรกซึมเข้าไปได้จนก่อให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคง ประเทศที่มีความเข้มแข็ง น้อยที่สุดในโลกตามการจัดอันดับเช่นนี้ ได้แก่ โซมาเลีย ชาด ซูดาน ซึ่งอยู่ในทวีปแอฟริกา และเป็นประเทศโลกที่ 3 ส่วนประเทศที่มีความเข้มแข็งมาก ที่สุดในโลก ได้แก่ นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ ซึ่งอยู่ในยุโรป และเป็นประเทศโลกที่ 1 นอกจากนี้ยังมีการจัดดัชนีความเป็นประชาธิปไตย (democratic index) ซึ่งจัดโดย องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร อย่างเช่น เดอะอีโคโนมิสต์ อินเทลลิเจนซ์

ยูนิต ซึ่งจัดอันดับประเทศต่าง ๆ ว่าเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใดในแต่ละปีผ่านเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (The Economist Intelligence Unit, 2014: online)

1. การเลือกตั้ง เช่น มีการเลือกแบบเสรี มีความโปร่งใสหรือไม่ ผู้ลงสมัครมีอิสระในการหาเสียงหรือไม่ ฯลฯ
 2. หน้าที่ของรัฐบาล เช่น รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีอำนาจในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด รัฐบาลมีการตรวจสอบและถ่วงดุลหรือไม่ ฯลฯ
 3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด ชนกลุ่มน้อยสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐหรือไม่อย่างไร ฯลฯ
 4. สิทธิเสรีภาพของพลเมือง เช่น ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันหรือไม่ ชนกลุ่มน้อยมีสิทธิและเสรีภาพเท่ากับประชากรส่วนใหญ่หรือไม่อย่างไร ฯลฯ
 5. วัฒนธรรมทางการเมือง เช่น สังคมนั้นมีทัศนคติต่อประชาธิปไตยอย่างไร มีการเปิดใจกว้างต่อความหลากหลายของประชากรดังเช่นความเชื่อทางศาสนา เพศ สีผิว มากน้อยเพียงใด ฯลฯ
- ซึ่งผลที่ได้ในปี 2014 ประเทศที่มีอันดับของประชาธิปไตยสูงสุดได้แก่ นอร์เวย์ สวีเดน ไอซ์แลนด์ นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก ส่วนประเทศที่มีอันดับของประชาธิปไตยต่ำสุดได้แก่ เกาหลีเหนือ สาธารณรัฐแอฟริกากลาง ซีเรีย

การบริหารจัดการภาครัฐ เช่น การจัดทำดัชนีความโปร่งใสของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดัชนีการคอร์รัปชัน และมิติทางสังคมอื่น ๆ ของดัชนีชีวิตที่ดี ดัชนีการพัฒนามนุษย์ ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ ดัชนีความสุขของชาติ และดัชนีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การเมืองไม่ได้มีส่วนสำคัญในเรื่องการจัดอันดับของประเทศเท่านั้น หากยังมีส่วนในการจัดกลุ่มของประเทศส่งผลถึงอัตลักษณ์และบทบาทบนเวทีโลกของประเทศนั้น ๆ อย่างเช่น ในยุคหลังสงครามเย็นที่สหภาพโซเวียตล่มสลายและอุดมการณ์คอมมิวนิสต์หมดบทบาทไปแล้ว ก็ยังมีการใช้ทฤษฎี 3 โลกของเหมาเจ๋อตงในการแบ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว (developed country) อันหมายถึงโลกที่ 1 กับประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา (developing country) อันหมายถึงโลกที่ 3 โดยใช้ความเจริญทางเศรษฐกิจมาเป็นตัวแบ่งมากกว่ารูปแบบการเมืองหรือการยึดถืออุดมการณ์ ในช่วงสงครามเย็น ประเทศซึ่งยังคงยึดถือสังคมนิยมอยู่ เช่น จีน ลาว คิวบา เวียดนาม เกาหลีเหนือ ก็ไม่ได้อยู่ในโลกที่ 2 ต่อไป แต่ถูกจัดให้อยู่ในโลกที่ 3 แทนเพราะขาดความเจริญ

อย่างไรก็ตามประเทศซึ่งสร้างปัญหาให้กับการนิยามว่าจะอยู่โลกที่ 1 หรือ 3 คือจีน ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้าจนสามารถก้าวเข้ามาทัดเทียมกับสหรัฐอเมริกาอยู่ในอันดับ 1 ของโลกพัฒนาแล้ว แต่จีนยังขาดการกระจายรายได้ที่ดี แม้จะมีคนร่ำรวยเป็นจำนวนมาก แต่ประชากรส่วนใหญ่ก็อยู่ในภาวะยากไร้ (World Bank, 2023: online) อนึ่งประเทศพัฒนาแล้วยังมีอีกชื่อหนึ่งว่าประเทศกลุ่มเหนือ (North) ส่วนประเทศกำลังพัฒนายังมีอีกชื่อหนึ่งว่าประเทศ

กลุ่มใต้ (South) ซึ่งมักมีความขัดแย้งต่อกันเสมอ อย่างเช่น ประเทศพัฒนาแล้วมักจะแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศด้อยพัฒนาในฐานะเป็นลัทธิล่าอาณานิคมใหม่ (Magstadt, 2006: 215)

สำหรับประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ กลุ่มประเทศจี 8 (G8) หรือประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น แคนาดา อิตาลี เยอรมัน ฝรั่งเศส รัสเซีย ต่อมารัสเซียถูกระงับการเป็นสมาชิกในปี 2014 อันเนื่องมาจาก วิกฤตยูเครน กลุ่มจึงกลับไปใช้ชื่อเดิมก่อนปี 1998 คือจี 7 (Acosta, 2014: online) นอกจากนี้ กลุ่ม G7 ยังรวมกลุ่มกับประเทศกำลังพัฒนาอีก 11 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย บราซิล จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก ซาอุดีอาระเบีย แอฟริกาใต้ เกาหลีใต้ และตุรกี รวมไปถึง สหภาพยุโรปภายใต้ชื่อกลุ่มประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ จี 20 โดยมีการประชุมประจำปีระหว่าง ประมุขของรัฐในการปรึกษาหารือกันเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ (Turkey G20, 2023: online)

ในช่วงทศวรรษ 1960 ก็ได้มีกลุ่มเขตเศรษฐกิจกลุ่มหนึ่งในเอเชียที่มีการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีของตัวเองจนพลิกสถานะจากประเทศกำลังพัฒนาก้าวขึ้นมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกลุ่มเขตเศรษฐกิจเหล่านี้ถูกเรียกว่า “สี่เสือเศรษฐกิจแห่งเอเชีย” (Four Asian Tigers) ซึ่งประกอบไปด้วย สิงคโปร์ ฮองกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน จุดเริ่มต้นของความก้าวหน้า เกิดจากรากฐานที่ดีของประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากที่สุดในเวลานั้น ซึ่งก็คือ ประเทศญี่ปุ่น นับตั้งแต่การปฏิรูปเมจิ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ญี่ปุ่น ได้เปิดรับวิทยาการใหม่ ๆ ของชาติตะวันตก ศึกษาทุกองค์ความรู้วางรากฐานระบบอุตสาหกรรมของตัวเอง และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจจนเติบโตแม้จะประสบความพ่ายแพ้อย่างหนักหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ฐานความรู้ที่สั่งสมมานานก็ทำให้ญี่ปุ่นสามารถพลิกฟื้นประเทศจนกลับมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำได้อีกครั้งกลายเป็นต้นแบบให้ประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชียดำเนินรอยตามโดยเฉพาะ สี่เสือเศรษฐกิจ ซึ่งได้พัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตที่อาศัยเทคโนโลยีอันก้าวหน้าหรือพัฒนาการบริการที่มีความสลับซับซ้อนจนมีเศรษฐกิจที่เติบโตเร็วจนกลายเป็นความมหัศจรรย์แห่งเอเชีย (ลงทุนแมน, 2562: ออนไลน์) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มประเทศที่เศรษฐกิจกำลังเติบโตเร็ว (emerging economy) อย่างเช่นกลุ่มประเทศบริคส์ (BRICS) อันเป็นอักษรย่อมาจากชื่อของ ประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดีย จีนและแอฟริกาใต้ซึ่งมีการประชุมอย่างเป็นทางการ ระหว่างประมุขของประเทศตั้งแต่ปี 2009 โดยมุ่งเน้นต่อความร่วมมือและการช่วยเหลือกัน ทางเศรษฐกิจและการเมืองรวมถึงการสร้างตนให้เป็นขั้วอำนาจใหม่ทางเศรษฐกิจของโลก นอกเหนือไปจากค่ายตะวันตก (Scott, 2023: online)

สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่ถูกจัดว่าอยู่ในกลุ่มที่ต่ำที่สุดคือประเทศซึ่งมีการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจต่ำที่สุด (least developed country) หรือแอลดีซี เช่น คองโก ชูดาน อัฟกานิสถาน ฯลฯ เกณฑ์ที่ใช้วัดความเป็นประเทศ เช่น รายได้ของประชากร จำนวน ประชากรที่

ได้รับอาหารพอเพียง อัตราการเสียชีวิตของเด็กเล็ก การศึกษาของประชากร ความเปราะบางทางเศรษฐกิจที่มีตัววัด เช่น การกระจายทางรายได้และทรัพยากร ซึ่งทั้งหมด อยู่ในเกณฑ์ต่ำตามที่สหประชาชาติได้วางไว้ (UN-OHRLLS, 2015: online)

การแบ่งกลุ่มของประเทศดังกล่าวสะท้อนถึงความซับซ้อนของโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่อาจจะไม่ได้มีมิติแห่งความเหมือนกันในด้านการเมืองและเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่โยงไปยังเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างพื้นที่ในการต่อรองทางอำนาจกับประเทศหรือกลุ่มทางประเทศอื่น ๆ ซึ่งวิชาการเมืองการปกครองเปรียบเทียบยังจำเป็นต้องทำการศึกษาต่อไป

ความหลากหลายทางการเมือง

การศึกษาวัฒนธรรมการเมือง เป็นสิ่งที่จำเป็นในการชี้วัดการพัฒนาการของระบอบการปกครองในแต่ละสังคม แนวความคิดที่เรียกว่าวัฒนธรรมการเมืองมีการนำเสนอมากกว่าครึ่งศตวรรษ และเคยเป็นแนวความคิดที่ได้รับความนิยมในการศึกษาอย่างแพร่หลายในหมู่นักรัฐศาสตร์ในช่วงทศวรรษ 70 อันเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาการขององค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ที่เข้ามาสู่สังคมไทยภายใต้อิทธิพลขององค์ความรู้จากสหรัฐอเมริกา การทำการวิจัยในประเด็นดังกล่าวได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่การทำวิจัยในประเด็นนี้ก็ลดความนิยมลงไป อันเกิดจากกระแสแนวความคิด ทฤษฎีอื่นเข้ามาแทนที่ในสังคมวิชาการทางรัฐศาสตร์ไทย สำหรับความหมายของวัฒนธรรมการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ให้ความหมายก็มีหลากหลาย Almond (1956: 34-42) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นตัวกำหนดและกำกับระบบการเมือง ซึ่งความหมายดังกล่าว เห็นว่า เป็นมองการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแง่โครงสร้างนิยม ซึ่งดูจะไม่เน้นหน่วยการศึกษาแบบปัจเจกนิยม ส่วน Verba (1965:513) เห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความเชื่อ สัญลักษณ์ และค่านิยมซึ่งบ่งบอกถึงสถานะของการเมืองที่กำลังเป็นอยู่ ต่อมา Lucian Pye (1968: 218) ได้ กล่าวถึง วัฒนธรรมทางการเมืองได้กระชับขึ้น และเป็นความหมายที่ได้รับความนิยมในการวิจัยแนวคิดดังกล่าวในสังคม ว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง คือแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะ ทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นกรอบของพฤติกรรมของระบบ การเมืองนั้น ๆ” กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง จึงมีลักษณะ 2 กระบวนการคือ กระบวนการที่หนึ่ง คือ ความคิดทัศนคติ ที่สอดคล้องกับการแสดงออก(พฤติกรรม) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอง ควบคู่กันไป

บทสรุป

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับการเมืองเพราะการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ และมนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการอยู่ร่วมกันหรือสร้างสังคมที่ซับซ้อนได้ การเมืองช่วยสร้างสังคมมนุษย์ที่มั่นคง สร้างความคิดสร้างสรรค์และความสนใจต่าง ๆ การเมืองมีความหมายหลายประการ คือ 1) ศิลปะแห่งการปกครอง หรือค่านิยมของประเทศที่ทุกภาคส่วนของสังคมแบ่งปัน 2) กิจกรรมที่ดำเนินการในที่สาธารณะ แบ่งออกเป็น กิจกรรมสาธารณะ และกิจกรรมส่วนตัว 3) ประนีประนอมและแสวงหาจุดร่วม 4) อำนาจ แบ่งเป็น 4.1) การตัดสินใจ แบ่งเป็น 4.1.1) การบีบบังคับ 4.1.2) การยินยอมร่วมกัน 4.1.3) ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความมุ่งมั่น รวมถึง 4.2) การกำหนดวาระทางการเมือง 4.3) การควบคุมความคิด

สำหรับประเทศไทยนั้น หมายถึง ระบอบกษัตริย์ ผู้ปกครองที่มีอำนาจมากที่สุดในดินแดนของตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการวิเคราะห์ทางการเมือง เมื่อเปรียบเทียบกับแล้ว เมืองประกอบต่อไปนีในการปกครองประเทศนี้ 1) รัฐบาลซึ่งเป็นหน่วยงานสูงสุดที่ควบคุมประเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการกิจกรรมระดับชาติต่าง ๆ 2) ประชากร หมายถึง กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศ 3) อาณาเขต หมายถึง ภูมิภาคหรือพื้นที่ที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัย กำหนดอัตลักษณ์ของประเทศ 4) อธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดของรัฐบาลเหนือประชาชนหรือชาติภายในอาณาเขตของตน รวมถึงต่างประเทศอื่น ๆ ที่ตระหนักถึงความมีอยู่ของประเทศด้วย

การเมืองมีบทบาทในการแบ่งประเทศออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ เช่น ในช่วงสงครามเย็น เหมา เจอตง แบ่งโลกออกเป็นสามโลก ได้แก่ โลกที่ 1 คือโลกประชาธิปไตยที่พัฒนาแล้ว โลกที่ 2 คือโลกสังคมนิยม และโลกที่ 3 คือโลกของประเทศที่ด้อยกว่า พวกเขาใช้ตัวชี้วัดทางสังคม เศรษฐกิจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการเมืองเพื่อแบ่งแยกอำนาจ ประเทศที่ขาดความเข้มแข็งคือประเทศที่ล้มเหลว ดัชนีประชาธิปไตย ได้แก่ ดัชนีความโปร่งใสแห่งชาติ ดัชนีการทุจริต ดัชนีการพัฒนามนุษย์ ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ ฯลฯ การแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มการเมืองหรือเศรษฐกิจ เช่น การแบ่งโลกออกเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา โลกกำลังพัฒนาในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศที่พัฒนาแล้วได้จัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เช่น G7, G8 และ G20 ซึ่งเป็นกลุ่มของประเทศที่พัฒนาแล้วและด้อยพัฒนาตามลำดับ ประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในประเทศกำลังพัฒนายังคงแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ได้เปรียบ เช่น กลุ่มพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดใหม่ และกลุ่มเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว กลุ่มล่างประกอบด้วยประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่ำที่สุด ปฏิเสธไม่ได้ว่าระบอบทุนนิยมที่มาพร้อมความความเป็นประชาธิปไตยถูกหยาบกร้านมากขึ้นในช่วง ปัจจุบัน ทำให้ประเทศในอาเซียนบางประเทศที่ยังคงดำรงความเป็นคอมมิวนิสต์ที่เข้มข้นยอมผ่อนความเข้มงวดลง การเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเริ่มมีมากขึ้น เห็นได้ว่าแนวทางประชาธิปไตยจะง่ายสำหรับการดึงดูดการลงทุนของชาวต่างชาติได้มากกว่า การปกครองแบบ

เผด็จการ เพราะทัศนคติส่วนใหญ่ของประเทศมหาอำนาจล้วนยึดติดกับเรื่องของอิปไตยที่เป็นของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- ลงทุนแมน. (2019). *ซีรีส์บทความ 4 เลือเศรษฐกิจ แห่งเอเชีย*. <https://www.longtunman.com/15611>.
- Acosta, J. (2014). *U.S., other powers kick Russia out of G8*. CNN Politics. <http://edition.cnn.com/2023/08/4/politics/obama-europe-trip/>
- Ann, C. & Orvis, S. (2014). *Introducing comparative politics: Concepts and cases in context*. CQ Press.
- BBC. (2015). *Taiwan profile–overview*. <http://www.bbc.com/news/world-asia-16164639>
- Fenn, M. (2014). *Singapore’s foreigner problem*. The Diplomat. <http://thediplomat.com/2014/02/singapores-foreigner-problem/>
- Hanisch, C. (2006). *The personal is political*. University of Roehampton. [http://www.roehampton.ac.uk/uploadedFiles/Pages_Assets/PDFs_and_Word_Docs/Courses/Drama_Theatre_and_Performance/PersonalisPol\[1\].pdf](http://www.roehampton.ac.uk/uploadedFiles/Pages_Assets/PDFs_and_Word_Docs/Courses/Drama_Theatre_and_Performance/PersonalisPol[1].pdf)
- Hauss, C. (2009). *Comparative politics: Domestic response to global challenges*. Wadworth Cengage Learning.
- Heywood, A. (2007). *Politics*. Palgrave Macmillan.
- Joseph K. (2013). *Comparative politics: An introduction*. McGraw-Hill Education.
- Magstad, T. M. (2006). *Understanding politics: Ideas, institutions and issues*. Wadworth Cengage Learning.
- McCormick, J. (2007). *Comparative politics in transition*. Wadsworth.
- Scott, M. (2023). *Here’s the \$17 trillion reason why the BRICS summit this week is a big deal*. Bloomberg. <http://www.bloomberg.com/news/articles/2023-07-06/here-s-the-17-trillion-reason-why-the-brics-summit-this-week-is-a-big-deal>
- Shively, W. P. (2008). *Power & choice: An introduction to political science*. McGraw-Hill Education.

The Economist Intelligence Unit. (2014). *Democracy index 2014: Democracy and its discontents: A report from the economist intelligence unit.*

<http://www.sudestada.com.uy/Content/Articles/421a313a-d58f462e-9b24-2504a37f6b56/Democracy-index-2014.pdf>

Turkey G20. (2023). *About G20*. <https://g20.org/about-g20/>

UN-OHRLLS. (2015). *About LDCs*. <http://unohrlls.org/about-ldcs/>

World Bank. (2023). *China overview*. <http://www.worldbank.org/en/country/china/overview>